

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE YAZILIM DERSİ 5.SINIFLAR YAZILI ÇALIŞMA NOTLARI

- ***Bilişim Teknolojisi:** Bilginin toplanması, işlenmesi, depolanması, ağlar aracılığı ile bir yerden bir yere iletilip insanlara sunulması için kullanılan her türlü teknolojidir.
- ***Bilişim Teknolojilerinin Kullanıldığı Alanlar:** Eğitim, Sağlık, Ulaşım, Güvenlik, Bankacılık, Alışveriş, Eğlence.
- ***Teknoloji:** İnsanların ihtiyaçlarının karşılanması veya insan hayatının kolaylaştırılması için gereken tüm araç, gereç, sistem, yetenek ve bilgiler bütünüdür.
- ***Bilişim:** Bilginin bilgisayar ve iletişim teknolojisi ile toplanması, üretilmesi, saklanması, iletilmesi ve işlenmesi bilimidir.
- ***Bilgi:** Bir konu ya iş ile ilgili ham verinin işlenmiş halidir.
- ***İletişim:** Duygu, düşünce, bilgi ve haberlerin akla gelebilecek her türlü biçim ve yolla kişiden kişiye aktarılmasıdır.
- ***İnternet:** Bilgisayar ve akıllı cihazların birbirine bağlanması ile oluşan dünya çapındaki ağ sistemidir.

BİLGİSAYAR KULLANIRKEN DİKKAT ETMEMİZ GEREKENLER:

- 1 saat çalış, 15 dk dinlen, ara verdiğinizde gözlerinizi dinlendirip, egzersiz yapın.
- Gözleriniz ekran hizasında ve aradaki mesafe en az 50 cm olmalıdır.
- Sırtımız dik , kollarımız dirsekten 90 derece kırılmalıdır. Bilekler masa ile desteklenmelidir.
- Koltuk yüksekliği ayarlanabilir olmalıdır. Ayaklarınız yere basmalı yada alttan desteklenmelidir.

UNUTMAYIN ! HATALI VE AŞIRI BİLGİSAYAR KULLANIMI → Göz bozuklukları, boyun ağrıları, parmak rahatsızlıkları, obezite, bel ağrıları, bilek rahatsızlıkları, derslerde başarısızlık, yalnızlık gibi sorunlar doğurabilir.

BİLGİSAYAR SİSTEMLERİ (DONANIM – YAZILIM)

- ***DONANIM:** Bilgisayarı oluşturan fiziksel parçalardır. İç donanım ve dış donanım olarak ikiye ayrılır.
- ***İç Donanım:** Bilgisayar kasasının içinde yer alan, bilgisayarın temel işlevlerini yerine getiren parçalardır.
- ***Dış Donanım:** Kablolu ya da kablosuz olarak bilgisayara bağlanan, giriş/çıkış işlemlerinde ve depolama için kullanılan cihazlardır.
- İç Donanımlar:** Anakart, İşlemci, Ekran Kartı, Ses Kartı, Ağ Kartı, Sabit Disk, Bellek, CD/DVD Sürücü, Güç Kaynağı
- Dış Donanımlar:** Ekran, klavye, fare, yazıcı, hoparlör, kulaklık, mikrofon, sanal gerçeklik gözlüğü, joystick, modem, taşınabilir bellek, kamera.
- ***YAZILIM:** Bilgisayarları yönetmemizi, onlara çeşitli görevler yapmaları için komutlar verebilmemizi sağlayan kodlardır. Yazılımlar **işletim sistemi yazılımları** ve **uygulama yazılımları** olarak ikiye ayrılır.

Dosya Uzantıları: **jpg,bmp,png** : Resim dosyası **mp3, wav** : Müzik dosyası **exe** : Uygulama dosyası
avi, mp4 : Video Dosyası **txt** : Metin dosyası

ETİK VE GÜVENLİK

İnsanın bir durum karşısında yapması gereken doğru ya da yanlış davranışı belirleyen düşünceye **ETİK**, doğru olanı yapabilme yeteneğine **AHLAK** denir.

*İnternetin daha huzurlu ve güvenli olması için;

- İnsan haklarına saygılı olmalıyız.
- İnternet üzerinden iletişimde bulunurken asla küfür etmemeli, nazik olmalıyız.
- İnternet ortamında başkası gibi değil, kendimiz olmalıyız.
- Telif hakkı olan yazılım ve ürünleri ücretini ödeyerek kullanmalıyız.
- İnternet kullanırken başkalarına zarar vermemeliyiz.
- Başkalarının gizli ve kişisel bilgilerini ele geçirmeye çalışmamalı ve yaymamalıyız.
- İnsanların çalışmalarına zarar verecek aktivitelerde bulunmamalıyız.
- Başkalarının internet hattını ve bilgisayar kaynaklarını izinsiz kullanmamalıyız.

***İyi bir dijital vatandaş olmanın 9 kuralı** : Dijital erişim, dijital ticaret, dijital iletişim, dijital okuryazarlık, dijital etik, dijital kanun, dijital hak ve sorumluluklar, dijital sağlık, dijital güvenlik.

***e-Devlet:** Devletin vatandaşlarına hizmetlerini elektronik ortamda vermesidir. Adresi www.turkiye.gov.tr. Örnek uygulamalar: e-okul, eba, e-nabız, Hayat Eve Siğar, Kimlik Randevu Sistemi....

***Güçlü Şifreler Oluşturmak İçin;** - En az 8 karakter uzunluğunda olmalı, büyük/küçük harf, sayı ve özel karakter içermeli, ad/soyad, doğum tarihi, okul numarası gibi özel bilgiler içermemeli, okul adı, yaşadığımız şehir gibi kolay tahmin edilebilir şifreler oluşturmamalıyız, bazı karakterleri değiştirmeliyiz. Örn: bilgisayar → Bilg1.s@y@r

İLETİŞİM, ARAŞTIRMA VE İŞ BİRLİĞİ

*Bilgisayar Ağı: İki ya da daha fazla bilgisayarın birbirine bağlanması ile oluşan sisteme bilgisayar ağı denir.

Bilgisayar ağları sayesinde;

-Birbirimize ses, resim, video, belge gibi dosyalar gönderebiliriz, -Yazıcı gibi çevre birimlerini paylaşır, tek bir yazıcıyı beraber kullanabiliriz, - Yazılı, sesli ve ya görüntülü iletişim kurabiliriz, -Ortak bir proje için iş birliği yaparak aynı dosyalar üzerinde çalışabiliriz, -Ortak platformlarda oyunlar oynayabiliriz.

*Ağ Türleri : Yerel Alan Ağı (Local Area Network – LAN), Geniş Alan Ağı (Wide Area Network – WAN), İnternet

1-Yerel Alan Ağı : Birbirine yakın mesafeden bağlanan cihazların oluşturduğu ağlardır. Okulumuzdaki ağ LAN'dır.

2-Geniş Alan Ağı: Yerel ağların birleşmesiyle, şehirler yada ülkeler arası kurulan çok büyük ağ sistemleridir.

3-World Wide Web (www): Dünya çapındaki tüm bilgisayarları birbirine bağlayan ağa denir.

*İnternet Sitelerinin uzantıları :

.gov : Devlet kurumları

.meb.k12.tr: Eğitim kuruları, okullar

.edu: Üniversiteler

.com : Özel şirketlerin açtığı web siteleri

.org : kar amacı olmayan sivil toplum kuruluşları, dernekler

Türkiye için **.tr** , Almanya için **.de**, Azerbaycan için **.az**, İngiltere için **.uk**, Fransa için **.fr** ülke uzantıları vardır.

*Web tarayıcılar: Bir web sitesini açmak, içindekileri okumak, paylaşılan dosyaları indirebilmek, sesleri dinleyip vidoları izleyebilmek için kullanılan programlardır. Örn: Chrome, Firefox, Microsoft Edge, Safari, Yandex, Opera...

*Arama motorları : İnternette var olan web sitelerini bulmak için kullanılan web siteleridir. Örn: Google, Yahoo, Baidu, Bing, Yandex gibi...

Arama Yaparken Daha Başarılı Sonuçlar Alabilmek İçin;

-Kısaltmalar yapmamalıyız, - Arama kalimelerini “ “ **tırnak** içinde aratalım. – Uzun cümleler yerine birkaç kelimelik aramalar yapalım.

Unutmayalım;

-Arama motorlarında karşımıza ilk gelen sonuç her zaman doğru değildir. Birkaç farklı kaynağa daha bakmalıyız.

Güvenilir kaynaklardaki bilgileri kullanmalıyız (devlet, üniversite siteleri gibi..) Sitenin iletişim bilgilerinin olmasına dikkat edelim. Kullandığımız bilginin kaynağını çalışmalarımıza ekleyelim.

EBA(Eğitim BilişimAğı) : Milli Eğitim Bakanlığının bizler için açtığı, doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmamızı sağlayan bir web sitesidir. Birçok hizmet ve uygulamayı bünyesinde toplar. Güvenilir ve ücretsiz bir kaynaktır.

EBA'nın içeriğinde ; Dersler, sınavlar, kütüphanegibi bölümler bulunmaktadır.

İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ ve İŞ BİRLİĞİ

İletişim, gönderici ve alıcı konumundaki insanlar arasında gerçekleşen duygu, düşünce, davranış ve bilgi alışverişidir.

*Teknolojiyi kullanmadan uzaktaki bir kişiyle iletişim yolları: Mektup, duman, ısıklık, güvercin vb...

*Teknolojiyi kullanarak uzaktaki bir kişiyle iletişim yolları: Televizyon, telefon, tablet, bilgisayar, çağrı cihazı, telsiz, faks cihazı, telgraf, navigasyon cihazı.

*Sanal Ortamda İletişimin Olumlu Yönleri:

- Eş zamanlı ve çok hızlı iletişim sağlar. Zamandan tasarruf ve mesafelerden bğımsız olmamızı sağlar.

-Ses, görüntü ve simgelerle etkili ve zengin iletişim imkanı sağlar.

- Her türlü haber ve bilgiye ulaşma imkanı sağlar. Ucuz iletişim sağlar.

*Sanal Ortamda İletişimin Olumsuz Yönleri:

-Ailemizve ve arkadaşlarımızla birlikte vakit geçirmemizi engeller. Asosyal bireyler olma tehlikesi oluşturur.

-Obezite riski vardır.

-Siber zorbalığa, tacize maruz kalınabilir. Sanal ortamda tanımadığımız kişilerle kesinlikle iletişime geçmemeliyiz.

-Sanal dolandırıcılığa maruz kalabiliriz. Yasa dışı veya zararlı bilgilere maruz kalabiliriz.

-Kişilik problemi riskleri oluşturur. Kendimiz ile barışık olmalı, kusurlarımızı ve hatalarımızı düzeltmek için çalışmalıyız.

E-MAIL (Elektronik Posta) : İnternet üzerinden bir yada bir çok kişiye gönderdiğimiz dijital mektuptur.

Örnek e-posta servisleri : **gmail , yahoo, hotmail, outlook, msn...**

Örnek email adresleri: makifersoy77@gmail.com bilisimteknolojileri@outlook.com robotvekodlama@yahoo.com

ONUR AĞIRMAN